

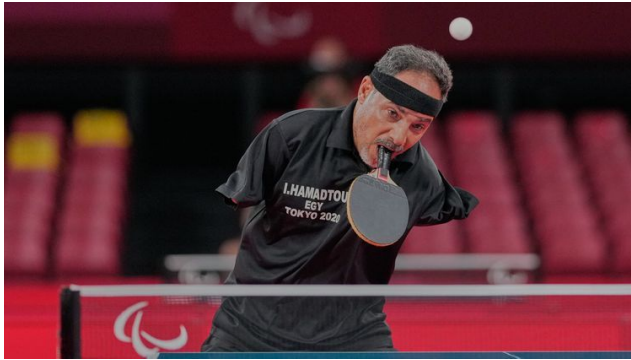

Cụt hai tay, đánh bóng bàn, miệng cầm vợt, chân đưa bóng

Võ Quang Yên

Đó là một trong những hình ảnh lạ thường của cuộc vận động thể giới những người tật nguyên Tokyo 2021. Thật ra người đánh bóng bàn miệng cầm vợt đã xuất hiện từ kỳ vận động Rio lần trước, gây ấn tượng mạnh trong đám tác giả mặc dầu không thắng một ván nào, nhưng không hiểu sao ít được đưa ra trong báo chí nên đến kỳ này mới được bàn tán nhiều. Nhân đấu trận đầu tiên, thua ba ván, trước đấu thủ Nam Hàn Hong Kyu Park. Ibrahim Hamadtou, người Ai Cập, có ba con, nguyên quán làng hải cảng Damiette, mất cả hai tay trong một tai nạn xe lửa lúc 10 tuổi. Sau tai nạn, ông im lặng sống cảm cung nhiều năm trong nhà, không chịu đi ra ngoài dù chút ít, theo lời kể của ông huấn luyện viên Hosameldin Elshoubry từ hai mươi năm nay. Sau này ông mới chịu tiếp xúc với bên ngoài. Một người bà con muốn kéo ông vào một môn thể thao gì để khỏi suy sút. Hai chân còn tốt, đá bóng có lẽ là môn chơi thích ứng nhưng không được. Ông huấn luyện viên giải thích rất nguy hiểm vì ông không thể tự bảo vệ khi té xuống. Ông xoay qua một môn thể thao dùng tay như bóng bàn.

Lúc ban đầu, 1986, ông thử cầm vợt dưới nách tay mặt, rất khó vì vợt rất dễ rơi. Ông chuyển qua dùng miệng cầm vợt như khi *ta tìm một vật gì trong bóng tối mà hai tay bận, phải dùng miệng cầm đèn pin*. Ông lượm và giao bóng với ngón chân. Muốn dùng miệng cầm vợt ông dựa lên sức mạnh của cổ biến đổi đầu thành tương đương cánh tay và miệng thành bàn tay. Ông mất hơn ba năm để thao luyện phương pháp trở nên quốc tế ấy và coi là thành công để có thể đi lại trường học Ông huấn luyện viên khỏe khoắn: đời sống của ông thay đổi hẳn bắt đầu từ đây. Hội cuộc vô địch thế giới từng đoàn ở Kuala Lumpur bên Mã Lai, ông thể hiện một cuộc đấu biểu diễn với cô đấu thủ Nhật Bản Miu Hiano và được mọi người hoan nghênh. Một trong những địch thủ của ông, David Wetheill người Anh dùng năng để trợ lực phần trái cơ thể, bảo năm 2016 *sống trong bóng* của Hamadtou từ nay được xem như là truyền thuyết của môn bóng bàn : *với những thành công của anh, anh đã biến thành tương đối mọi thực hiện ! Ở Ai Cập, anh trở thành thần tượng nhờ một video phổ biến qua Youtube hàng triệu người xem.*

Hamadtou là trường hợp đặc biệt của vận động thể giới Tokyo. Thật ra vận động hội những người tật nguyên ra đời từ năm 1948 bên nước Anh tiếp theo Vận động hội Stoke Mandeville tổ chức sau Vận động hội London dành

cho những lực sĩ ngồi xe lăn, vài người là cựu binh đệ nhị thế chiến. Ý kiến nảy ra trong trí óc Sir Ludwig Guttmann, một bác sĩ đảm đương đơn vị những thương tổn tủy sống tại bệnh viện Stoke Mandeville. Ý kiến giản dị lúc ban đầu nảy nở rộng lớn và được chia ra làm ba loại : giảm sút cơ thể, thị giác và nhận thức, gây ra một khó khăn khi phân loại. Ở nhiều môn như điền kinh chẳng hạn, các lực sĩ được phân chia tùy theo tác động của bệnh lý lên thành tích và so sánh với những người cạnh tranh cùng một thiết thời tương tự. Thành thử có những đặc thù như ở vận động hội Rio có đến 16 nam và 15 nữ được huy chương vàng chạy đua 100m. Đẳng khác, những lực sĩ không thấy rõ ràng được một người cầm tay (hay cột tay) *guide* dìu dắt với điều kiện không được đến đích trước lực sĩ. Trong ngành đua xe đạp, người cùng đạp một chiếc xe kèm bên cạnh gọi là *pilote*. Những người bơi lội không thấy rõ ràng được những phụ tá *tapeur* báo hiệu khi đến gần bờ. Thịnh thoảng lực sĩ có thể bị (hay được) đổi loại. Tên loại thường được chỉ định bằng những chữ cái, ví dụ T11, F12, T có nghĩa là kéo *track*, tức là môn chạy đua, F có nghĩa là cánh đồng *field* tức là môn ném. Lúc ban đầu, những lực sĩ mang bệnh tâm thần đua với nhau trong một loại đặc biệt, sau được xếp chung vào những loại của vận động những khuyết tật. Danh từ Âu Mỹ dùng chữ *paralympic* để chỉ vận động những người khuyết tật, *para* có nghĩa là được tổ chức cùng lúc.

Những khán giả thường xem các loại bóng đá, bóng chuyền, bóng rổ,... không khỏi bàng hoàng, ngạc nhiên khi thấy những người khuyết tật cũng biết chơi những môn ấy, lẽ tất nhiên trong những điều kiện khác. Người mất hai chân hay một chân không đứng vững, không thể làm gì khác là đánh bóng chuyền ngồi. Trong cuộc đấu nhưng người có một chân không có quyền đứng dậy tuy có thể vươn mình lên cao để đập bóng hay đỡ bóng. Có một loại bóng chuyền tuy không phải dành cho người có tật nguyên và thường được chơi trên cát bãi biển là không được dùng tay. Có thể dùng thân để đỡ bóng và chuyền bóng, dùng chân để giao bóng và nhất là để đập mạnh ; thật là ngoạn mục khi hai đấu thủ đôi bên đồng thời nhảy lên đập bóng quá mặt lưới, trông như hai con gà đang đánh nhau... Những người chơi bóng rổ cần xe dịch thì sử dụng xe lăn :

điều khiển loại xe này phải có kinh nghiệm để chạy nhanh, tránh địch thủ và nhất là đừng bị chạm mạnh và té xuống, thường lực sĩ tự mình ngồi dậy. Phải khéo léo ném bóng vào rổ như bóng rổ thường. Trong môn bóng đá, đấu thủ vẫn còn hai chân, hai tay nhưng trong loại *cécifoot*, đấu thủ mù mắt, nếu còn thấy sơ sơ thì phải có vải bịt mắt. Chỉ có thủ thành là không mù mắt, những đấu thủ khác phải dựa vào bức tường quanh sân bóng và dẫn bóng với hai chân luôn sát nhau. Đội tuyển Pháp không thành công ghi một bàn lúc ban đầu tuy được huy chương vàng kỳ đấu vô địch châu Âu ở Roma năm 2019: thua Nhật Bản 4-0, Trung Hoa 1-0, Brazil 4-0 (nước vô địch từ hồi thiết lập giải 2004).

Ném bóng vào đích *cochonnet* như ở Pháp trong trò chơi rất tinh hành môn Nam loại *pétanque*, cũng có một trò chơi tương tự ở vận động hội Tokyo 2021 mang tên *boccia*, một chữ Ý có nghĩa viên (boule), nguồn gốc Hy La còn gọi *pétanque của người khuyết tật* vì chỉ có họ chơi. Hai toán chơi nhau một bên sáu viên xanh, bên kia sáu viên đỏ, mục đích là ném hay lăn viên của mình đến gần đích chừng nào hay chừng này là một viên trắng, tương đương với *cochonnet* gọi là Jack. Người chơi có thể ngồi xe lăn và có người phụ giúp. Đến nay có đến 75 quốc gia trên thế giới cùng chơi. Nhân vận động hội Tokyo hãng Chabloz ở Isère chế những tay chân giả ba lực sĩ nhảy, đặc biệt Manon Genest vào đến chung kết nhảy dài. Ông chuyên viên Aymeric Bortot kể công tác rất dài : Manon đã thử rất nhiều và đem về xưởng những mảnh gỗ để xem xét và sửa đổi cách nối ghép cùng nguyên tắc cấu tạo : kết quả khả quan giúp cho những sản xuất sau này những vật liệu ngoài đời, nhẹ hơn và tiện hơn. Oscar Pistorius, lực sĩ chạy đua Nam Phi, biệt hiệu « Blade Runner » nhờ có chân giả bằng sợi carbon chạy với người có chân thường đạt đến tứ kết 400m hôm 5.8 ở London, không có hy vọng nhiều kỳ vận động hội Tokyo cũng như những lực sĩ khác trừ phi kỹ nghệ biết chế tạo những chân tay giả năng suất còn lớn hơn. Ta có thể nghĩ đến lực sĩ nhảy dài Pháp Arnaud Assoumani. Đạt kỷ lục thế giới 7,80m bên trong, 7,23m ngoài trời, thành tích đáng kể ngay cả ở những lực sĩ không khuyết tật, ông không có quyền dự vận động hội Tokyo vì mức tối thiểu Liên đoàn Điền kinh Pháp đặt là phải đạt là 8,20m. Lực sĩ đua xe đạp theo vòng Sarah Storey người Anh, chỉ có một tay, đã từng có thành tích trong đội vô địch

Cali ở Colombi năm 2011, không được dự ở Tokyo. Lực sĩ bắn cung ngồi ghế Philippe Horner người Thụy Sĩ cũng cùng trường hợp và đành nhìn các bạn đồng đội nâng cao huy chương vàng.

Theo báo The Paralympian những cuộc đấu bắn cung kéo đông người xem hơn cuộc đấu thường. Biên thù thành tích những người lành mạnh và những người khuyết tật ngày càng giảm bớt và với tiến hóa của kỹ nghệ, hy vọng một ngày kia những người khuyết tật đuổi kịp các bạn may mắn hơn mình nhưng chưa chắc hãnh diện hơn.

Nhà dưỡng lão La Faiencerie thành Xô 9.2021

:

.

"

.